

**INSTITUȚIA PUBLICĂ LICEUL TEORETIC VĂRATIC ABORDAT
CA O ORGANIZAȚIE CE ÎNVAȚĂ**

Adriana CERNEI, *profesoară de informatică,
Liceul Teoretic Vărativ,*

Conducător științific: **Ilie NASU**, *dr., conf. univ.,
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți*

„Organizația în care un grup de persoane muncesc împreună pentru îmbunătățirea capacităților lor colective, în vederea obținerii rezultatelor dorite.” (Peter Senge)

Abstract: *In modern world, the need to change mentalities is an important necessity from the psychological, pedagogical, social and especially managerial point of view. The central idea, in this sense, is that the school assumes as an organization, through the aims and objectives pursued, at the basis of the*

instructive-educational activity, carried out in a formal and / or non-formal environment, highlights the values cultural aspects of the whole society, reflected in the pedagogical plan. S. Cristea said that: the school is an organization that performs a pedagogical activity within a specialized institutionalized framework with socially defined statutes and roles in order to achieve the micro-structural finalizations of the educational process and the macro- structural education system. By paraphrasing this definition, we could argue that the school is the organization whose main purpose is to make the student's personality within a specialized process, conceived at the same time as a teaching-learning-evaluation activity.

Keywords: organization, school, training, management.

1. Delimitări conceptuale în studiul noțiunii de organizație ce învață

Școala reprezintă unul din pilonii societății, fiind una dintre instituțiile de bază ale existenței și dezvoltării ei. Ea creează în jurul său o nouă comunitate, care include beneficiarii direcți: elevii, părinții, profesorii, organizațiile nonguvernamentale și publice.

Abordarea școlii ca organizație a luat naștere în urma studiilor sociologice comparative promovate în anii 50 ai sec. al XIX-lea care urmăreau elaborarea teoriilor cu privire la funcționarea organizațiilor. Astfel, școlile au fost studiate pentru că erau organizații și nu pentru că erau școli. Studiul comparativ a permis identificarea anumitor aspecte dominante ale școlii ca organizație, iar pentru a le sublinia vom trece în agendă unele definiții ale termenului de organizație. În definirea acestei noțiuni, dicționarele de psihologie, sociologie și cel explicativ nu diferă prea mult.

Astfel, organizația este definită ca fiind:

1. „ansamblu de persoane care urmăresc un scop determinat, identic sau complementar, constituite în structuri, funcționale după reguli ce-și propun să ajusteze raporturile elementelor aparținente”²⁵;
2. „ansamblu uman ordonat și ierarhizat, în vederea cooperării și coordonării membrilor lor în anumite scopuri”²⁶;
3. „univers de schimburi și conflicte, instrument de cooperare între interese conflictuale, o arenă în care se iau decizii, un context în care se întâlnesc, se confruntă și se adaptează raționalități și comportamente multiple, eventual contradictorii sau doar o structură de jocuri ale unor caracteristici și reguli formale și informale”²⁷;
4. organizație, s. f. Asociație de oameni cu concepții sau preocupări comune, uniți conform unui regulament ori statut în vederea depunerii unei activități organizate.²⁸

Pe lângă definițiile propuse în dicționare mai avem și părerea unor specialiști. De exemplu, Cojocaru V. propune o astfel de viziune asupra noțiunii de școală „Școala actuală trebuie concepută nu doar ca o instituție socială, dar și drept o organizație, care poate și trebuie să se dezvolte ea însăși ca un tot întreg. Școala nu mai poate fi considerată doar instituție care realizează numai o activitate socială, structurată într-un set de norme și modele de comportamente socialmente recunoscute. Școala trebuie concepută, preponderent, ca organizație cu toate elementele și componentele specifice (scopuri, obiective, structură, diviziunea muncii, resurse umane și non-umane”²⁹

O altă abordare o găsim la Sorin Cristea, care consideră că: „Școala reprezintă o organizație socială care vizează optimizarea permanentă a structurilor sale de planificare a activității, la nivel global și sectorial, de orientare metodologică a procesului de învățământ, de perfecționare și inovare a acțiunilor și instrumentelor educaționale și didactice în sensul creșterii eficienței acestora”³⁰. Sistematizând informația prezentată mai sus, putem spune că o organizație apare atunci când sunt îndeplinite cel puțin două condiții:

---

²⁵ NEVEANU, P. P., *Dicționar de psihologie*, Ed. Albatros, București, 1978, p. 270.

²⁶ *Dicționar de sociologie*, Larousse de sociologie, 1996, p. 341.

²⁷ FRIEDBERG, E., *Organizația în sec. XXX* (coord. R. Bourdon), *Tratat de sociologie* (tr. din franceză), Ed. Humanitas, București, 1992, pp. 408, 409.

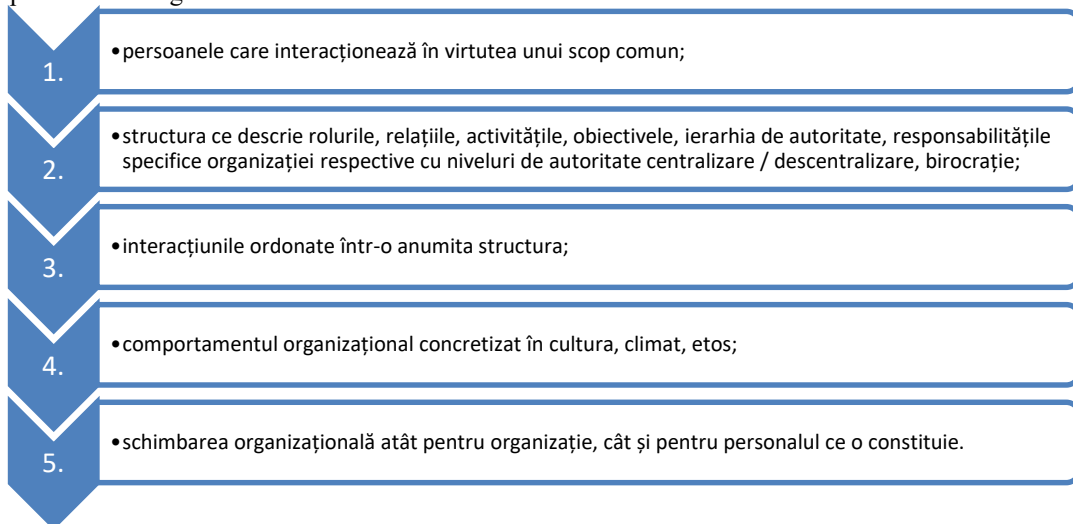
²⁸ *Dicționar explicativ al Limbii Române*, disponibil pe internet la adresa electronică <https://dexonline.ro/>

²⁹ COJOCARU Vasile Gh., *Management educațional. Ghid pentru directorii unităților de învățământ*, Editura: Știința, 2002, 132 p., ISBN 9975-67-317-1

³⁰ CRISTEA Sorin, *Managementul organizației școlare*, Editura: Didactică și Pedagogică, R.A., București, 2003, ISBN 973-30-2763-4

- 1) există persoane capabile să comunice între ele;
- 2) doresc să contribuie, prin acțiune, la realizarea unui scop comun.

Și elementele comune ale definițiilor organizației din perspectiva paradigmei sistemice, sunt prezentate în figura 1.

Fig. 1. Elementele comune ale definițiilor organizației din perspectiva paradigmei sistemice

Însă școala nu este doar o simplă organizație ce valorifică elementele numite în fig.1, ea este o *organizație care învață* (learning organization), concept propus de Peter Senge, de aproximativ un deceniu, în variante diversificate. După Peter Senge, organizațiile care învață³¹ sunt cele în care oamenii sunt liberi să-și dezvolte capacitatea de a crea rezultatele pe care le doresc, în care este încurajat orice fel nou de gândire, în care există aspirații colective (comune) și în care oamenii învață continuu cum să învețe împreună.

Asemenea organizații tind să valorifice întregul capital intelectual, cunoștințele și experiența de care dispune, pentru o evoluție continuă în folosul tuturor indivizilor din componența ei.

Școala este acea organizație, membrii căreia învață și produc învățare. Deci, ca organizație, școala desfășoară două activități: prima este cea managerial-administrativă, iar a doua cea pedagogico-educatională. Prima vizează în cea mai mare parte conducerea și administrarea școlii, dar și structurile ce reglementează activitatea profesorilor, statutul și rolul lor instituțional. În analiza instituției de învățământ ca organizație, conceptele care stau la bază sunt cele de autoritate și birocrăție. Iar a doua activitate, cea pedagogico-educatională, se structurează după logica pedagogică. Această activitate este reglementată de norme implicate în natura proceselor instructiv-educative.

2. File din istoria I. P. L. T. Văratice

În toate timpurile școala a reprezentat focarul de cultură al unei comunități, în special, aceasta este importantă pentru comunitățile rurale. Satul Văratice este așezat pe malul drept al râului Ciugur, afluent al râului Prut, prezentat în figura 2.

Denumirea satului provine de la cuvântul „vărat” ceea ce înseamnă „a ține vitele sau oile la pășune în timpul verii”, deoarece prin aceste locuri veneau țărani, pe timpul verii cu vitele la vărat (la pășunat)³². Iar odată cu trecerea timpului, oamenii care veneau aici la vărat animalele, s-au stabilit cu traiul pe aceste meleaguri, iar ținutului i-au dat numele de Văratice. Ca orișice comună și-a început dezvoltarea nu doar spre binele localnicilor, dar și al întregii țări, spun țări, și mai jos voi argumenta, de ce spun asta.

³¹ SENGE, P.M., CAMBRON-MCCABE, N., LUCAS, T., SMITH, B., *Schools That Learn. A Fifth Discipline Fieldbook For Educators, Parents, And Everyone Who Cares About Education*, Ed. Business Tech International, București: 2016, 536 pag., ISBN: 978-606-719-495-1;

³² Cartea Văratice la 400 de ani, degrabă pun toată informația

La edificarea tuturor instituțiilor importante ca școala, grădinița și biserica s-a ținut cont și de amplasarea geografică în raport cu localitatea, astfel, acestea se află în mijlocul satului. După aceleași criterii atestăm și Liceul Teoretic Văratice care este situat în centrul satului. Văraticele, care actualmente are o populație de 2228 de locuitori, a reușit ca în atmosfera unei priveliști pitorești, împletită cu obiceiuri și tradiții frumoase, să transmită din generație în generație, prin intermediul profesorilor, nu doar știința de carte, dar și valorile spirituale ale locului.

Fig. 2. Podul peste râul Ciugur de la intrarea în satul Văratice

Liceul teoretic Văratice este instituția de învățământ în care sunt create condițiile necesare pentru dezvoltarea personalității elevului în baza valorilor general umane. Misiunea de bază a liceului este de a oferi servicii de calitate pentru dezvoltarea competențelor intelectuale la elevi în vederea stabilirii priorităților pentru integrarea lor în viața socială.

Până a deveni liceu, școală din localitate a parcurs mai multe etape, exemplificate în figura 3. Cel mai mare număr de elevi care învață în instituție a fost, 661, în prezent își fac studiile 270 de elevi, în 12 complete de clase, plus instruirea la domiciliu. Se observă o scădere considerabilă a numărului de elevi, acest lucru fiind explicat prin numărul mare de emigrări peste hotare și indicele mic al natalității. Activitatea colectivului profesoral este orientată spre crearea condițiilor de afirmare a elevilor. Profesorul dintotdeauna se ocupa de dezvoltarea morala și psihico-emoțională a educabilului. Dascălul trebuie să știe să-și motiveze elevul păstrând o relație de colaborare bună și oferindu-i un cadru propice dezvoltării. La fel și cadrele didactice din instituția noastră depun o muncă deosebită în pregătirea elevilor, pentru concursurile și olimpiadele desfășurate la nivel de liceu, raion și republică. Bucură performanțele discipolilor liceului, din care, odată cu trecerea timpului, se formează niște angajați competenți sau personalități marcante.

Fig. 3. Evoluția în timp a LT Văratice

3. Personalități de vază din Republica Moldova, cărora li s-a pus temelia cunoștințelor în IPLT Văratice

După educația pe care o primește fiecare copil în familie, urmează educația din școală, ea fiind locul cel mai important în dobândirea cunoștințelor. De ea depinde viitorul, toate cunoștințele acumulate în decursul anilor petrecuți în școală vor servi în viitor, nu doar pentru alegerea profesiei, dar și pentru viață. De calitatea cunoștințelor elevilor care au studiat și studiază în IPLT Văratice ne pot vorbi oamenii care își au rădăcinile anume aici.

Iată doar câteva dintre aceste personalități marcante:

Anatol Șalaru (n. 7 februarie 1962, satul Văratice, raionul Râșcani) este absolvent al Școlii Medii Văratice, politician din Republica Moldova, deputat în primul Parlament al Republicii Moldova între 1990 și 1994, fost Ministru al Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (din 25 septembrie 2009 până la 30 mai 2013). Deține funcția de Vicepreședinte al Partidului Liberal, succesorul de drept al Partidului Reformei, pe care l-a condus în perioada 1993-1997. Este fondator al Cenaclului „Alexei Mateevici”, un forum al ideilor libere și naționale, creat în anii de apus ai Uniunii Sovietice și de început ai restructurării.

Ion Șalaru, născut la 26 august 1963, într-o familie de țărani, Victor și Liuba Șalaru din Văratice. Părinții l-au educat în sprijinul dragostei de munca, de neam și de țară. Locuiește în mun. Chișinău, dar spiritul s. Văratice este prezentat permanent în viața sa. În anii 1970-1980 și-a făcut studiile la școala medie din sat, unde a fost un elev silitor și a absolvit-o cu media generală 5.0 (cum era atunci). Obiectele sale preferate erau: matematica, limba engleză, biologia și istoria. Cele mai mari succese le-a avut la matematică, ocupând de două ori locul II la aceste olimpiade. A avut pedagogi minunați, din păcate unii dintre ei au decedat, care i-au insuflat dragostea de cunoștințe, în deosebi o recunoștință aparte a avut fata de dna Maria Mereuță, diriginte și profesoara de engleză, Nicolae Platon, profesor de matematica, Ana Moraru, profesoară de istorie, Grigore Motelică, profesor de biologie și mulți alți pedagogi talentați și dedicați.

Ion Apostol s-a născut la 21 august 1962, în familia lui Gheorghe și Nina Apostol. Gheorghe Apostol se număra printre pușinii oameni din sat, care, pe lângă arta cântecului, știa bine să construiască și să tencuiască, meserie ce i-a asigurat viitorul soției și celor trei fii ai săi, Vasile, Efim și mezinul Ion. De mic copil a îndrăgit cartea și muzica. A luat lecții de acordeon și fluier, iar la școala a manifestat o atracție deosebită față de literatura și limba engleză. Copilăria frumoasă printre stâncile Văratucului, profesori ce i-au insuflat dragostea față de carte, tatăl ce l-a inițiat în arta construcțiilor avea să-i călăuzească pașii spre o cariera strălucitoare.

Vladislav Gribincea - născut la 22 aprilie, în s. Văratie, r. Râșcani. Dl V. Gribincea este Președinte al Centrului de Resurse Juridice din Moldova din anul 2010. El activează în sectorul non-

gubernamental din anul 2002. Experiența lui ține, în principal, de reformarea justiției și Convenția Europeană pentru Drepturile Omului. El a fost implicat în calitate de expert în elaborarea Strategiei de Reformare a Sectorului de Justiție pentru anii 2011-2016, precum și în reformarea legislației moldovenești cu privire la organizarea judecătorească, organizarea procuraturii, procedura civilă și procedura penală. De asemenea, el a fost implicat în elaborarea Legii cu privire la libertatea de exprimare.

Dl V. Gribincea este membru al Uniunii Avocaților din Republica Moldova. Începând cu anul 2002, el reprezintă reclamanții în fața Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și în litigii strategice la nivel național. Vladislav Gribincea predă *Convenția Europeană pentru Drepturile Omului* la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova. El este formator la Institutul Național al Justiției din Republica Moldova. El este autor a numeroase publicații în domeniul Convenției Europene pentru Drepturile Omului și al independenței și eficienței justiției. Dl Gribincea a absolvit studiile de licență și masterat la Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova. În anul 2005, el a absolvit Programul Chevening la Universitatea din Nottingham, Marea Britanie. Vorbește fluent româna (maternă), engleza și rusa.

Vasile Șelaru - biolog, domeniul științific: algologie, hidrobiologie, biotehnologia agrară, protecția și utilizarea rațională a resurselor vegetale. Doctor habilitat în științe biologice (1972), profesor universitar (1975). Membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (1995). Savantul Vasile Șelaru este bine cunoscut în lumea specialiștilor din domeniul științelor naturii, în primul rând, datorită aportului fundamental în dezvoltarea algologiei, domeniu căruia i-a consacrat tot talentul, entuziasmul și devotamentul său. Eru-diția profesională, competența deosebită și pasiunea pe care a făcut-o pentru știință i-au creat o autoritate înaltă și recunoaștere largă nu numai la noi în țară, dar și departe peste hotarele ei. Numele fiecărui om de știință este legat de ceva specific, propriu numai acestuia. Astfel, Vasile Șelaru rămâne a fi pe parcursul întregii vieți un luptător. În perioada studiilor la Universitatea de Stat din Moldova am avut ocazia să-l cunosc și să mă bucur în repetate rânduri atât de succesele sale la învățătură, cât și de măiestria sa de sportiv la competițiile republicane și unionale, ce i-a permis să obțină titlul de campion al țării la luptele clasice.

Concluzie:

Școala reprezintă o categorie specială de organizație, care învață și care urmărește scopuri educaționale bine conturate, maniere de atingere a obiectivelor propuse, altfel spus, școala urmărește un

anumit specific al vieții organizaționale. Tot școala promovează creativitatea, atât a profesorilor, cât și a elevilor și a întreg personalului din interiorul ei, susținându-i la manifestare liberă a opiniei, pentru că „*oamenii trebuie să fie ceea ce pot să fie.*”³³.

Cum arată bazele unei școli - organizație care învață?

1. instituție unde directorul de școală este receptiv la ideile profesorilor dedicați, iar profesorii țin cont și promovează ideile și sugestiile elevilor;
2. instituția unde cadrele didactice sunt responsabile și active și fiecare greșeală făcută o transformată într-o oportunitate de învățare;
3. instituția unde profesorii cu vechime în muncă îi ajută pe cei mai puțin experimentați, iar elevii se ajută între ei și învață împreună.

Acestea, dar și alte caracteristici sunt specifice pentru Instituția Publică Liceul Teoretic Vărațic, organizația care învață, unde activez în prezent și sunt mândră de acest lucru.